

Одностороннє розірвання договору про закупівлю

Одностороннє розірвання договору про закупівлю / договору. Чим передбачено? Як прописати умови та порядок одностороннього розірвання договору про закупівлю в проєкті договору? Як сформулювати повідомлення про розірвання договору в односторонньому порядку? Які підстави та наслідки одностороннього розірвання договору про закупівлю / договору? Ознайомтесь далі.

Одностороннє розірвання договору

Пунктом 28 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України [від 12.10.2022 № 1178](#) (далі — Особливості), зокрема, передбачено, що тендерна документація формується замовником відповідно до вимог статті 22 Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) з урахуванням цих особливостей.

При цьому відповідно до частини 2 статті 22 Закону в тендерній документації в тому числі зазначаються такі відомості, як проєкт договору про закупівлю з обов'язковим зазначенням порядку змін його умов.

При розробці проєкту договору про закупівлю замовнику необхідно передбачити всі можливі суперечливі випадки, у тому числі підстави та процедуру розірвання договору про закупівлю та прямого договору в односторонньому порядку.

Частиною 1 статті 629 Цивільного кодексу України (далі — ЦКУ) встановлено, що договір є обов'язковим для виконання сторонами.

Частиною 1 статті 526 ЦКУ встановлено, що зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог — відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться.

Відповідно до частини 1 статті 651 ЦКУ **зміна або розірвання** договору допускається **лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором** або законом.

Згідно зі статтею 654 ЦКУ зміна або розірвання договору вчиняється в такій самій формі, що й договір, що змінюється або розривається, якщо інше не встановлено договором або законом чи не впливає зі звичаїв ділового обороту, тобто:

розірвання договору про закупівлю відбувається у письмовій формі, якщо договором

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/dohovir/pidstava-ta-protsedura-rozirvannia-dohovoriv-pro-zakupivliu-v-odnostoronnomu-poriadku/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

не встановлено інше; **сфері публічних закупівель**

Все для закупівель на одному порталі

процедура одностороннього розірвання договору починається за ініціативою однієї зі сторін у письмовому вигляді.

Законодавство не містить загальних вимог щодо оформлення повідомлення про одностороннє розірвання договору про закупівлю / договору. В основному одностороннє розірвання договору про закупівлю / договору оформлюється у вигляді листа або повідомлення із зазначенням: реквізитів сторін, дати документа, вихідного номера, підстав, які викликали розірвання договору про закупівлю, дати або моменту, з якого договір про закупівлю / договір є розірваним, підпису уповноваженої особи.

Важливо! Повідомлення про одностороннє розірвання договору про закупівлю / договору направляється засобами поштового зв'язку з описом вкладення та вручається представнику іншої сторони договору під підпис.

Одностороннє розірвання договору є одностороннім правомочим, що підтверджується судовою практикою. Так, з **постанови Верховного Суду у справі № 910/4391/19 від 26.02.2020** можна зробити висновок, що виникнення права на одностороннє розірвання договору не залежить від волі іншої сторони договору про закупівлю / договору, проте від дій іншої сторони може залежати порядок розірвання договору про закупівлю / договору за умов, передбачених у договорі про закупівлю / договорі.

При підготовці проєкту договору про закупівлю / договору зверніть увагу, що розділом V **Господарського кодексу України** (далі — ГКУ) встановлена відповідальність за правопорушення у сфері господарювання. Так, відповідно до частини першої статті 216 ГКУ учасники господарських відносин несуть господарсько-правову відповідальність за правопорушення у сфері господарювання шляхом застосування до правопорушників господарських санкцій на підставах і в порядку, передбачених цим Кодексом, іншими законами та договором.

Відповідно до частин першої та другої статті 217 ГКУ господарськими санкціями визнаються заходи впливу на правопорушника у сфері господарювання, в результаті застосування яких для нього настають несприятливі економічні та/або правові наслідки. У сфері господарювання застосовуються такі види господарських санкцій: відшкодування збитків; штрафні санкції; оперативно-господарські санкції.

Якщо в договорі про закупівлю / договорі не передбачено порядку одностороннього розірвання, замовник може застосувати положення статті 188 ГКУ, згідно з якими сторона договору, яка вважає за необхідне розірвати договір, повинна надіслати пропозиції про це другій стороні за договором. Сторона договору, яка одержала пропозицію про зміну чи розірвання договору про закупівлю / договору, у двадцятиденний строк після одержання пропозиції повідомляє другу сторону про результати її розгляду. У разі, якщо сторони не досягли згоди щодо зміни (розірвання) договору про закупівлю / договору або у разі

неодержання відповіді у встановлений строк з урахуванням часу поштового обігу,

При письмовому або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Урадім у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/dohovir/pidstava-ta-protsedura-rozirvannia-dohovoriv-pro-zakupivliu-v-odnostoronnomu-poriadku/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

зацікавлена сторона має право передати спір на вирішення суду. Якщо судовим рішенням договір про закупівлю / договір змінено або розірвано, він вважається зміненим або розірваним з дня набрання чинності даним рішенням, якщо іншого строку набрання чинності не встановлено за рішенням суду.

Отже, якщо в договорі про закупівлю / договорі чи в законі не зазначено інше, у разі незгоди іншої сторони з розірванням договору про закупівлю / договору такий договір про закупівлю / договір може бути розірваним лише рішенням суду за позовом зацікавленої сторони.

Щоб уникнути суперечок, пов'язаних з розірванням договору про закупівлю / договору, та тривалих судових спорів, замовнику необхідно у договорах про закупівлю / договорі визначати підстави, порядок та строк одностороннього розірвання договору про закупівлю / договору.

Одностороннє розірвання договору про закупівлю: що врахувати під час підготовки проєкту договору про закупівлю / договору

Рекомендуємо замовникам при підготовці проєкту договору про закупівлю та встановленні порядку одностороннього розірвання договору про закупівлю зазначити:

форму повідомлення про одностороннє розірвання та порядок його направлення

Зразок формулювання: *«Сторона договору, яка вважає за необхідне розірвати договір про закупівлю в односторонньому порядку, надсилає іншій стороні лист-повідомлення про розірвання договору про закупівлю не пізніше ніж за ___ днів до дати розірвання договору про закупівлю. Лист-повідомлення про розірвання договору про закупівлю надсилається поштовим листом з описом вкладення на адресу сторони, що зазначена у розділі „Реквізити даного договору“»;*

строк розірвання договору про закупівлю в односторонньому порядку

Зразок формулювання: *«Договір про закупівлю вважається розірваним з дати розірвання, зазначеної в листі-повідомленні про розірвання договору про закупівлю»;*

наслідки розірвання договору про закупівлю / договору в односторонньому порядку. Залежно від підстав одностороннього розірвання та предмета договору про закупівлю наслідками можуть бути: сплата неустойки, відшкодування збитків, звільнення приміщень чи територій, повернення майна, переданого для виконання, повернення одержаних коштів договору про закупівлю тощо.

Повідомлення про розірвання договору в односторонньому порядку

Якщо замовник має намір розірвати договір в односторонньому порядку, він повинен чітко зазначати це у повідомленні про розірвання договору про закупівлю. Пропонуємо використовувати таке формулювання: «Повідомляємо вам, що на підставі пункту __ Договору про закупівлю від _____ він вважається розірваним з __. __ року».

Натомість не радимо формулювання, які можуть неоднозначно тлумачитись іншою стороною, наприклад: «Пропонуємо вам розірвати договір про закупівлю ...»; «У зв'язку з вищевикладеним робимо вам пропозицію розірвати договір про закупівлю на підставі...»; «Повідомляємо вас про намір розірвати договір про закупівлю...».

У повідомленні про розірвання договору про закупівлю потрібно зазначати про підставу для одностороннього розірвання договору про закупівлю та за можливості додавати документи, що свідчать про настання відповідної події.

Скористайтеся взірцями листів-повідомлень про розірвання договору в односторонньому порядку:

[Лист про одностороннє розірвання договору \(товар\);](#)

[Лист про одностороннє розірвання договору \(послуга\).](#)

Розірвання договору в односторонньому порядку: зразок

Пропонуємо у проєкті договору про закупівлю / договору зазначити умову щодо розірвання договору в односторонньому порядку таким чином:

«10.6. Сторона цього договору про закупівлю, яка вважає за необхідне розірвати договір про закупівлю достроково в односторонньому порядку, надсилає іншій стороні лист-повідомлення про розірвання договору про закупівлю не пізніше ніж за 30 днів до дати розірвання договору про закупівлю. Лист-повідомлення про розірвання договору про закупівлю надсилається поштовим та електронним листом з описом вкладення на адресу сторони, що зазначена в розділі „Реквізити цього договору“. Договір про закупівлю вважається розірваним з дати розірвання, зазначеної в листі-повідомленні про розірвання договору про закупівлю.

10.7. Будь-яка Сторона цього договору про закупівлю має право розірвати цей договір про закупівлю достроково в односторонньому порядку, повідомивши про це іншу Сторону у строк за 20 (двадцять) календарних днів до бажаної дати розірвання цього договору про закупівлю, у разі:

— невиконання або неналежного виконання протилежною стороною своїх зобов'язань за цим договором про закупівлю більш як на _____ (зазначається строк) понад строку,

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/dohovir/pidstava-ta-protsedura-rozirvannia-dohovoriv-pro-zakupivliu-v-odnostoronnomu-poriadku/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

визначеного пунктом _____ (зазначається пункт договору про закупівлю) договору про закупівлю;

— в інших випадках, передбачених договором про закупівлю та чинним законодавством України».

Підстави та наслідки одностороннього розірвання договору про закупівлю / договору

Є випадки, коли допускається одностороннє розірвання договору про закупівлю / договору, що прямо передбачено нормами ЦКУ та нормами спеціалізованих нормативно-правових актів.

Найбільш поширеними випадками одностороннього розірвання договорів про закупівлю товарів, робіт або послуг, які передбачені законодавством, є **відмова від виконання договору про закупівлю в разі невиконання однією із сторін у зобов'язанні свого обов'язку** (частина 3 статті 538 ЦКУ) та у разі, якщо під час виконання роботи стане очевидним, що вона не буде виконана належним чином (частина 3 статті 849 ЦКУ).

У відносинах між суб'єктами господарювання законодавство здебільшого пов'язує випадки одностороннього розірвання договорів про закупівлю / договорів із протиправною поведінкою сторін правочину, однак у деяких випадках законодавство надає замовнику право на безумовне, одностороннє розірвання договору про закупівлю / договору, наприклад: *згідно з частиною 4 статті 849 ЦКУ замовник має право у будь-який час до закінчення роботи відмовитися від договору підряду, виплативши підрядникові плату за виконану частину роботи та відшкодувавши йому збитки, завдані розірванням договору про закупівлю / договору.*

Звертаємо увагу, що відмова від договору про закупівлю / договору, яка може призвести до його розірвання, може бути обов'язком, а не правом сторони, коли про це прямо зазначено в законі.

Наприклад, згідно з частиною 2 статті 848 ЦКУ, якщо використання недоброякісного або непридатного матеріалу чи додержання вказівок замовника загрожує життю та здоров'ю людей чи призводить до порушення екологічних, санітарних правил, правил безпеки людей та інших вимог, *підрядник зобов'язаний відмовитися від договору підряду, маючи право на відшкодування збитків.*

При цьому, керуючись принципом свободи договору про закупівлю / договору, сторони можуть передбачити випадки одностороннього розірвання договору про закупівлю / договору, які не пов'язані з будь-якими порушеннями.

Саме замовник при складанні тендерної документації / оголошенні про проведення спрощеної закупівлі може визначити умови договору про закупівлю, у тому числі додаткові підстави та порядок розірвання договору про закупівлю. Стримуючим фактором

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/dohovir/pidstava-ta-protsedura-rozirvannia-dohovoriv-pro-zakupivliu-odnostoronnomu-poriadku/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

від внесення невикорданно значної кількості підстав одностороннього розірвання договору про закупівлю для замовника може стати небажання учасників брати участь у процедурі закупівлі / спрощеній закупівлі або підписувати договір про закупівлю.

У договорах про закупівлю можуть бути ще й такі умови для одностороннього розірвання, як:

відсутність подальшої потреби в закупівлі певних товарів, робіт і послуг;

скорочення видатків та кошторисних призначень, зменшення або збільшення обсягів у придбанні певних товарів, робіт та послуг;

неможливість подальшого виконання зобов'язань внаслідок непередбачених обставин;

настання форс-мажорних обставин, що унеможливають виконання договору, зміна основного виду діяльності;

реорганізація;

істотна зміна ціни за одиницю товару, істотна зміна вартості матеріалів та тарифів тощо.

Окрім цього, сторони договору про закупівлю можуть передбачити право на безумовне розірвання договору про закупівлю за ініціативою однієї із сторін, яка повинна лише дотриматись відповідної процедури розірвання договору про закупівлю. При цьому для уникнення спорів слід чітко зазначити факти та обставини, які підтвердять наявність підстав для одностороннього розірвання договору про закупівлю.

Наслідки одностороннього розірвання договору про закупівлю / договору можуть передбачатись законом чи самим договором про закупівлю / договором. Згідно з частинами 2, 3 статті 653 ЦКУ у разі розірвання договору зобов'язання сторін припиняються з моменту досягнення домовленості про розірвання договору, якщо інше не встановлено договором, або з моменту набрання рішенням суду про розірвання договору законної сили.

Відповідно до частини 4 статті 653 ЦКУ сторони не мають права вимагати повернення того, що було виконане ними за зобов'язанням до розірвання договору, якщо інше не встановлено договором або законом, на відміну від випадку визнання договору недійсним, коли повинна відбуватися подвійна реституція.

Наведемо приклади встановлених законом наслідків одностороннього розірвання договору про закупівлю / договору:

право на повернення проданого товару, якщо покупець не здійснив у встановлений

договором про закупівлю / договором строк чергового платежу за проданий з розстроченням платежу і переданий йому товар (частина 2 статті 695 ЦКУ);

відшкодування збитків, якщо замовник, незважаючи на своєчасне попередження з боку підрядника, у відповідний строк не замінить недоброякісний або непридатний матеріал, не змінить вказівок про спосіб виконання роботи або не усуне інших обставин, що загрожують якості або придатності результату роботи (стаття 848 ЦКУ);

сплата ціни робіт пропорційно їх виконаній частині, а також відшкодування збитків, не покритих цією сумою у разі неможливості використання матеріалу (деталей, конструкцій) або устаткування, наданого замовником, без погіршення якості виконуваних підрядником робіт (частина 3 статті 879 ЦКУ).

Загалом сторони необмежені у своїх правах при встановленні наслідків розірвання договору про закупівлю / договору, проте слід зауважити, що застосування таких наслідків, як сплата неустойки (пеня, штраф), можливе виключно у випадку порушення умов договору про закупівлю / договору іншою стороною.

Висновок

Радимо замовникам у проєкті договору про закупівлю та договорі обов'язково прописувати підстави та порядок процедури одностороннього розірвання договору про закупівлю / договору, оскільки в разі її відсутності сторонам для його розірвання необхідно буде звертатися до суду.

При цьому важливо зазначати наслідки одностороннього розірвання договору про закупівлю / договору для сторін, з урахуванням специфіки та направленості кожного договору про закупівлю / договору (товари, роботи, послуги). Зазначайте у проєкті договору про закупівлю / договору строк, з якого договір про закупівлю / договір буде вважатися розірваним в односторонньому порядку.

За нагоди можете скористатися [зразками додаткових угод та договорів](#).

Пропонуємо збірку договірної практики з публічних закупівель у електронній книзі [«Все, що необхідно знати про договори в публічних закупівлях»](#).

Все, що необхідно знати про договори в публічних закупівлях

👁 2573 9 Лютого 2024

Електронна книга «Все, що необхідно знати про договори в публічних закупівлях» — це збірка договірної практики з публічних закупівель. Обіцяємо, без рішень Органу оскарження, суддівської практики та висновків ДАСУ ви не залишитеся. У книзі «в тему» підібрана практика відповідних органів. Не гайте дорогоцінного часу, нумо до читива!

Договір про закупівлю

- [Як має називатися договір за результатами закупівлі?](#)
- [Нечинна норма в договорі про закупівлю. Якою редакцією Закону керуватись?](#)
- [Оголошення без ПДВ, але укладаємо договір про закупівлю з ПДВ: нестандартна комбінація та можливі ризики](#)
- [Чи може укладений договір про закупівлю відрізнятись від його проекту? Відповідає представник ДАСУ](#)
- [Штрафні санкції в договорі про закупівлю та їх правильне застосування в разі порушень](#)
- [Підстава та процедура розірвання договорів про закупівлю в односторонньому порядку](#)
- [Договір про закупівлю: строк укладення, оприлюднення, зміни до договору у 2024 році](#)